

Brussel, 26 november 2024
(OR. en)

16238/24

LIMITE

JAI 1755
MIGR 435
RELEX 1510

NOTA

van:	het voorzitterschap
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	Aanpak van migratie – Nieuwe manieren overwegen om irreguliere migratie te voorkomen en tegen te gaan

Lidstaten aanmoedigen om van gedachten te wisselen over “nieuwe en innovatieve” oplossingen op het gebied van migratie is een topprioriteit tijdens het Hongaarse voorzitterschap. Daarom heeft het voorzitterschap, te beginnen met de informele bijeenkomst van de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken op 22 juli 2024, een reeks besprekingen georganiseerd over mogelijke innovatieve benaderingen op het gebied van migratie, met bijzondere aandacht voor het versterken van het optreden van de Europese Unie (EU) op het gebied van de externe dimensie van migratie en de noodzaak van een sterker terugkeerbeleid. In dit verband heeft het Coreper op 16 september een uitvoerige bespreking gehouden over de vraag hoe het terugkeersysteem van de EU doeltreffender kan worden gemaakt, waaruit bleek dat de lidstaten vastbesloten zijn alle relevante aspecten snel aan te pakken. Tijdens deze uitwisseling noemde een aantal lidstaten “*terugkeerhubs*” als een van de mogelijke “nieuwe” oplossingen die verder moeten worden onderzocht.

Tijdens de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken van 10 oktober 2024 zijn de ministers overeengekomen dat de herziening van het huidige rechtskader voor terugkeer mogelijke innovatieve oplossingen, zoals de “*terugkeerhubs*”, mogelijk moet maken. Zij benadrukten dat de haalbaarheid van deze oplossingen zorgvuldig door deskundigen moet worden nagegaan, en dat moet worden gezorgd voor volledige naleving van het EU-recht en het internationaal recht, met een sterke verbintenis tot eerbiediging van de grondrechten. Om nader te kijken naar de operationele aspecten, heeft het Strategisch Comité immigratie, grenzen en asiel (Scifa) tijdens zijn vergadering van 14 november 2024 een strategische bespreking gehouden over het concept “*terugkeerhubs*”. Het doel van de bespreking was om te kijken naar de belangrijkste voorwaarden en waarborgen die verbonden zijn aan dit concept. Het overleg zal worden voortgezet op deskundigenniveau om de technische en juridische aspecten van het concept te analyseren teneinde sturing te geven aan de verdere werkzaamheden op dit gebied.

Tot slot zal in het Coreper op 11 december een eerste bespreking plaatsvinden over de komende herziening van het concept “*veilig derde land*”.

Parallel aan deze besprekingen over innovatieve oplossingen besprak het Coreper op 30 oktober de vrijwillige terugkeer van Syrische vluchtelingen op basis van een non-paper van de Commissie, gevolgd door een informeel ontbijt met het UNHCR en de IOM begin december.

Aangezien irreguliere migratie naar Europa een grote uitdaging blijft, die nog wordt verergerd door meerdere onderliggende oorzaken, zien we een grote beleidsverschuiving in Europa, die ons werk een nieuwe impuls geeft. Een duidelijk signaal voor deze verschuiving is te zien in de conclusies van de Europese Raad van 17 oktober 2024, waarin werd benadrukt dat “...*nieuwe manieren [moeten] worden overwogen om irreguliere migratie te voorkomen en tegen te gaan...*”¹.

Het voorzitterschap wenst te onderstrepen dat er een brede reeks initiatieven voor de externe dimensie van migratie nodig is om bepaalde “nieuwe” oplossingen in de praktijk te kunnen brengen. Hierbij moet worden vermeden dat er onbedoeld nieuwe migratieroutes of extra lasten voor de EU-lidstaten worden gecreëerd. Nieuwe samenwerkingsvormen ontwikkelen met derde partnerlanden van herkomst en doorreis en de bestaande samenwerking verdiepen is hierbij van cruciaal belang. Het is een integraal onderdeel van een duurzame uitvoering en een onmisbaar element om het aantal illegale vertrekken aanzienlijk terug te dringen en de situatie van migranten, asielzoekers en vluchtelingen verder te verbeteren, zo dicht mogelijk bij hun land van herkomst.

¹ Doc. 25/24 – Europese Raad (17 oktober 2024) – Conclusies.

Het voorzitterschap is er vast van overtuigd dat elke haalbare “innovatieve” oplossing gebaseerd moet zijn op gedeelde doelstellingen, gezamenlijke inspanningen en wederzijds vertrouwen, in lijn met de Team Europa-aanpak, en moet worden gesteund door multilaterale en regionale instellingen. Er moet ook eerst worden gekeken of de mogelijke oplossingen praktische haalbaar zijn, zodat hierover overeenstemming kan worden bereikt met het derde partnerland. Deze beginselen moeten dienen als leidraad voor onze huidige werkzaamheden, waaronder (eventueel) de ontwikkeling van een alomvattend “instrumentarium” waarin staat over welke instrumenten we beschikken om samen met derde partnerlanden onze collectieve verantwoordelijkheid te nemen. Alle relevante beleidsmaatregelen, instrumenten en hulpmiddelen van de EU moeten worden ingezet, waaronder diplomatie, ontwikkelingshulp, handel en visa, maar ook bilaterale instrumenten van bepaalde lidstaten vanuit de Team Europa-gedachte, voor maatregelen die de samenwerking van onze partners die bereid zijn deel te nemen aan de uitvoering van “nieuwe” initiatieven moeten vergemakkelijken en mogelijk maken. Er moet ook gebruik worden gemaakt van maatregelen zoals versterkte re-integratiesteun, begeleide vrijwillige terugkeer van in het partnerland verblijvende irreguliere migranten naar hun land van herkomst, vrijwillige hervestiging, specifieke capaciteitsopbouw en technische bijstand, legale trajecten conform de nationale bevoegdheden, en operationele samenwerking (met medewerking van de betrokken EU-agentschappen). Daarnaast moet dit “instrumentarium” het aanmoedigen van vrijwillige terugkeer en het intensiveren van onze samenwerking met het UNHCR, de IOM en andere relevante organisaties omvatten.

Vragen voor de ministers:

- 1) Bent u het ermee eens dat we, naast het technische werk aan innovatieve oplossingen, moeten vaststellen over welke beleidsmaatregelen, instrumenten en hulpmiddelen de EU beschikt (“instrumentarium”), zodat deze op gecoördineerde wijze kunnen worden ingezet, waardoor onze gezamenlijke invloed wordt vergroot en de lasten worden verlicht voor derde partnerlanden die bereid zijn deel te nemen aan de uitvoering van “innovatieve oplossingen” in verband met migratie?*
- 2) Welke maatregelen moeten volgens u deel uitmaken van dit uitgebreide “instrumentarium”?*